

בנשיאות מורנו הרב חיים רבי שליט"א

דעת זקנים

עלון שבועי להגדלת ורוממות התורה ולומדיה. והחדרת השקפה טהורה ואמתית לכל אחד מישראל

גליון מס': 390 פרשת: בראשית שבת קודש כ"ו תשרי תשפ"ב (2 באוקטובר 2021 למניינם)

תל-אביב	כניסה	יציאה	ר"ת
18:06	19:01	19:37	
ירושלים	*17:49	19:59	19:41
חיפה	17:55	19:00	19:36
באר שבע	18:06	19:01	19:38

*לנוהגים 40 דק' 17:29

"לכה דודי לקראת כלה, פני שבת נקבלה"

המשא המרכזי

מורנו הרב חיים רבי שליט"א

דף שבועי של מוסר השכל

וזה הפשט במושג "זוהמת הנחש" שגרמה מיתה בעולם על ידי שהסית את חוה לאכול מעץ הדעת (עיין למבין בפלפול). כי הנחש הוא סמל של מדע הגיון ופילוסופיה, והיהדות היא סמל של תמימות וצניעות בבחינת תמים תהיה. הנחש קלקל את חווה על ידי שלימד אותה לשאול שאלות, ועל ידי שהוציא ממנה את התמימות והאמונה הפשוטה בה' יתברך! וזה למעשה התשובה שהייתה חוה צריכה לומר לנחש: כך ציוה ה' יתברך! ולא שואלים שאלות ולא כלום. התמימות זה התירוץ הטוב והתשובה החזקה ביותר לקיים מצוות ה' יתברך, רצון ה' יתברך באהבה.

החיוזק המיוחד בהוצאת דף קשר כל שבוע על הפרשה, הנקרא גליון שבועי, עלון שבועי, כאשר זוכים להבין ולשמוע ולהתחזק מידי שבוע בשבוע בהנהגה מעשית המתאימים ממש למצבינו החומרי והרוחני היום בשנת ה'תשע"ז, זה דבר גדול מאוד! וזה בעצם מה שלומדים מהפרשה כל שבוע, במשך אלפי שנה. ילד בגן מבין מהפסוק בראשית כפי שכלו, וכן אברך בבית המדרש עם המפרשים, וכן סבא תורני מתחזק מהפסוקים במוסר השכל ויראת שמים כפי שכלו, וכן סבא רבא מוסיף לחדש ולהתעמק ולהתעלות ברוחניות, וכן גדולי ישראל שליט"א שנה בשנה מרגישים עלייה רוחנית לפי דרגם מפרשת השבוע, ויש כאן זכות הרבים גדול מאד, לחזק ולהתחזק בבחינת דברי תורה צריכים חיוזוק, (בכסות לב) ופרש רש"י להתחזק תמיד בכל כוחו, שלא יהיה בבחינת דרוש דרש והנה שורף חס ושלום. לא דברי קבלה, ולא סתרי תורה, אלא מוסר להתחזק תמיד ולהיות חסיד אמיתי על פי מקורות מהתורה וחז"ל הקדושים (עיין ב"ק לב).

ויה"ר שנזכה להתחיל בסימנא טבא את השנה החדשה עם חיוזוקים של מוסר ויראת שמים, והיתה לה' המלוכה אמן ואמן. שבת שלום.

(ק"ט), ופרש רש"י מכוסים ונפלאים. ע"ש. העולם נעלם מהשכל (עיין קידושין ע"א). ובעומק יותר, לא תמיד התשובה מתאימה לשאלה, והתירוץ לקושיא, כי יש חוסר הבנה תמידי, הגורם להרבות בשאלות וקושיות ותמיהות, וזה טבעי ונכון להשגות ולבעיות בין בני אדם, אבל אצל ה' יתברך, הגדול הגבור והנורא, שברא עולם נפלא כזה, וכתוב בפסוק (תהלים פ"ק קמ"ו) "גִּדּוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ לְתַבּוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר" אז השבח והכבוד של ה' יתברך, שסומכים עליו בעיניים עצומות, בשמחה ובאהבה אין שאלות, ולא רוצים תשובות. והמחשבה הנכונה ביותר היא: השם גדול ואני קטן, ולא מבין, ולא יכול להבין, ולא רוצה להבין, וזה התשובה המצויינת לעשות מהשאלה תשובה, כעין סוד צבאי, סוד שמיימי.

ובזה מובן הפסוק בהמשך הפרשה, על מה ולמה ציוה ה' יתברך את אדם הראשון "וּמִעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְּיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת" הרי בוודאי יש עצות גדולות לה' יתברך כיצד ניתן לעשות שאדם הראשון לא יאכל, ולא יהיה תקלות על ידי הנחש ולא כלום! אבל מהפסוק רואים ולומדים שהיה כאן רצון ה' יתברך באופן מיוחד שיהיה על דעתו הגלויה של אדם הראשון לא לאכול מעץ הדעת, שיהיה רואה ושומע ומבין ויודע את מקומו של העץ ומקבל ציווי מה' יתברך לא לאכול, ומה העניין בזה?

אלא ללמד אותנו יסוד גדול בעולם הזה לכל אחד ואחד, לדעת תמיד יש דברים בעולם הזה שאסור לנו לעשות. כלומר התיקון שלנו בעולם הזה לדעת שיש גבולות, ויש מעצורים, ויש דברים שאסור לנו, ויש מצוות שהם חוקים בתורה, ודורשים מאתנו לשמור ולעשות ולקיים ולא לבקש להבין כלום! וזה התיקון הגדול שלנו בעולם הזה, וזה כבוד גדול לה' יתברך שלא מבינים, ומקיימים באהבה. והיסוד הגדול של אמונה, יש בורא לעולם, ומאמינים בשלמות ולא שואלים ולא רוצים להבין בבחינת אות ב' להתקדם קדימה ולקיים תמיד רצון ה' יתברך.

הפסוק הראשון בפרשת השבוע פרשת בראשית, שהוא הפסוק הראשון בתורה, הוא: "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ" ובמדרש רבה (פסכה א' אות י"ד) מבואר, למה נברא העולם על ידי אות ב' ולא אות א' שהיא האות הראשונה? ללמד אותנו, שכמו האות ב' שהיא סתומה מכל הצדדים, למטה ולמעלה, ופתוח רק קדימה, כך אסור לשאול מה היה קודם הבריאה, אלא להאמין באמונה שלימה ולהתקדם הלאה על פי התורה לקיים תרי"ג מצוות בשמחה. וגם אות ב' זה לשון ברכה. וגם אות ב', רמז לכולנו שיש שני עולמות, עולם הזה ועולם הבא. ע"ש.

ולמדנו כאן דבר נפלא! זכינו וקיבלנו את התורה, ואנחנו רוצים לחיות על פי התורה, ולעשות מצוות ומעשים טובים, מה הדרך להצליח? להסתכל תמיד קדימה, והעיקר לא לשאול שאלות! שאלות זה קשור לשכל, למדע, להגיון, לטבע, למציאות, ואין לנו אפשרות כלל ועיקר להבין תשובות על קודם בריאת העולם. ולמה באמת אי אפשר לקבל תשובות? וכמה טעמים וביאורים לכך:

ראשית, האדם נברא לאחר בריאת העולם, ואין לנו את הכלים ואת הכוחות ואת האפשרות להבין מה היה קודם הבריאה. כמו אדם סגי נהור-עיוור מלידה, שלא יכול להבחין ולהבין בין צבע שחור לבין אדום וירוק. כמו שעובר קטן בבטן אמו לא מבין ולא יכול להבין, שיש עולם גדול ונחמד, ושמש וירח וכוכבים, כי נראה לו שהכל מסתיים כך, וזהו. כך האדם בעולם הזה, שנברא בחומריות וגשמיות של כדור הארץ, הוא מוגבל ומצומצם ובקושי רב יודעים קצת בעולם הזה, וכיצד יוכלו לדעת על קודם הבריאה, כאשר אין לנו את הכלים לכך.

ועוד, זה כבוד של ה' יתברך מלך העולם, אשר יצר את האדם בחכמה ואת העולם הנפלא המסודר והמתוכנן להפליא, אז כמובן שאי אפשר להבין. אבל גם אין צורך להבין, וניתן לסמוך על ה' יתברך, על מלך העולם, הגבור והנורא, בעיניים עצומות, בבחינת "פְּלֹאֹת עֲדוּתֶיךָ" (תהלים

אתם בני הזוג המתאימים ביותר בעולם

להתענג על ה'

הרב אליהו רבי ראש הכולל

למישהו שיעמוד לצידה וישכיל לנווט את הספינה במבט חיצוני, בדיוק כמו שהגבר זקוק לאשה שתשים לב גם לפרטים הקטנים.

בפרשתנו מופיע הפסוק הבא: "על כן יעזב איש את אביו ואת אמו וידבק באשתו והיו לבשר אחד" (בראשית ב, כד). פסוק זה מופיע לאחר סדרת הפסוקים בהם מתארת לנו התורה את יצירתה של האשה "ויפל ה' אלקים תרדמה על האדם וישן, ויקח אחת מצלעותיו, ויסגר בשר תחתנה: ויבן ה' אלקים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה, ויבאה אל האדם: ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי, לזאת יקרא אשה, כי מאיש לקחה זאת" (סג, כג-כד).

בצעירותי הסברתי זאת, כאשר לאחר מכן שמעתי שחידש זאת הגאון מוילנא זיע"א, אולם בהיות ואיני יודע את מקורו לא אציין זאת כרגע. [אשמח ואודה לכל מי שיוכל להפנות אותי למקור]. וביאור הדברים הוא כדלהלן:

השוני המהותי כל כך בין האיש לבין האשה היה אמור להפריע לחיבור ביניהם ולהפכו עד כדי בלתי אפשרי ממש. ומשום כך, יצר הקדוש ברוך הוא את האשה מגופו של הגבר, ולא כיצירה עצמאית כיצירת האדם ושאר בעלי החיים, וזאת משום שרק לאחר שתהיה אותה יצירה "הפוכה" עצם מעצמיו של האדם, ניתן יהיה לשוב ולחברם כאחד.

על פי תורת הסוד, אותה יצירה של אשה מגופו של גבר נכונה ומתממשת בכל דור ודור, ביצירת נפשה של האשה מנפשו של מי שאמור להיות בעלה. החיבור בין בעל ואשה בימינו אינו חיבור חדש, אלא חיבור מחודש. כלומר, אותה נשמה שהתפצלה לשתיים הולכת ומתאחדת יחד בכואם בברית הנישואין.

בזה ניתן להסביר בדרך צחות את הפסוק אותו הבאנו לעיל "על כן יעזב איש את אביו ואת אמו וידבק באשתו והיו לבשר אחד", כי הרי לעולם חיבור של שני בני זוג לא יכול להופכם לבשר אחד, וידועים דברי הגמרא ביבמות ובכתובות שמכאן נלמד שקידושין של איסור אינם קידושין, והיינו משום שרק לאחר לידת הילד נקראים בני הזוג בשר אחד, כי הרי עצם מעצמיו ובשר מבשרם הוא אותו ולד הנולד מהם. ומכאן נלמד שקידושין שאסורים בהבאת ילדים לעולם, כגון ממזרות ודומיהם, אינם חלים מעיקרם.

ועל פי האמור, ניתן לשוב ולבאר זאת ביתר עומק, והוא שכאשר הבעל בא לעולם לא היתה נשמתו שלימה, כי הרי החלק החסר בו הוא החלק של רעייתו, ולעומת זאת כאשר מגיעה הרעייה והוא נושא אותה לאשה, אז "והיו לבשר אחד", כלומר חוזרים חלקי הנפש ומתאחדים כבשעת בריאתם האמיתית.

הבהרה זו אמורה לחזק כל אדם, ובעיקר בעיתות משבר. אותה אשה אשר זכית ונשאת היא האשה אשר נוצרה מחלק נשמתך, וההתאמה ביניכם היא ההתאמה המלאה ביותר. כך גם הבעל העומד לצידך, הוא המתאים ביותר. ולא כדרכו של היצר שתמיד ידע להשלוח את האדם בכך שדווקא בת זוגו אינה מתאימה לו, בעוד ש"אם אחרת יקח לו" יזכה לחיים טובים ומאושרים יותר.

היצר במהותו מעניק לאדם תמיד את התחושה הנכזבת של "הדשא של השני ירוק יותר", כך הוא מצליח להסיט את האדם מהנצחון במלחמה לכיוון של "שדה הקרב הזה אינו הגון"...

תפקידנו והצלחתנו, לאחר הכרה בכחו של ריבון העולמים מזווג הזיווגים, ולאחר הבנה שבן הזוג שנבחר להיות בעל הברית שלנו, הוא המתאים ביותר לכך, ואת מהמורות החיים וניסיונות היצר יש לנצח "ביחד".

כך זוכים לאהבה ואחוה שלום ורעות, וכך זוכים לדור ישרים מבורך. **ברוכים תהיו!**

שלום וברכה, מורי ורבותי!

ושוב אנו נפגשים על הדברים הבווערים באמת, ומה בוער יותר מאשר בית יהודי, ואת הקשר אותו יצר בורא העולם בין הבעל לבין האשה? ובמה דברים אמורים?

כל אחד מאתנו יודע ומבין שאין כל קשר בין מהותו של הגבר למהותה של האשה.

הגבר בנוי מכלים שכליים יותר בעוד האשה בנויה מרגש כמעט לחלוטין. ברכישת רכב יתעניין הגבר בגובה המהירות אליו יוכל להגיע ובצריכת הדלק, בעוד האשה תתרשם מיופי העיצוב ומטיב הריפוד.

מאידך, אין כמו האשה בשימת לב לפרטים קטנים, כך שבעוד הבעל יחפוץ בדירה רחבת ידיים, תהיה זו דווקא האשה שתשים לב למרצפות העקומות עד כדי סכנת נפילה ולנוזלות אותן סופחת הדירה.

בשיחה עם ידיד 'גדול' בשם הרב ישי ליפשיץ שליט"א, שמעתי את הממצא הבא: אחד ההבדלים הגדולים בין גבר לאשה, הוא ההסתכלות על כל מאורע אותו הם עוברים בחיים.

הגבר מנתק את עצמו מהאירוע, מסתכל עליו מלמעלה, ומנסה להבין ולקבל החלטה מה הוא הצעד הבא אותו נכון לעשות. האשה, לעומת זאת, רואה את עצמה בתוך המאורע, כשחבלי האירוע מקיפים אותה, ומתוך אותו מבט היא מנסה למצוא את הפתרון ואת הצעדים הנכונים אותם יש לבצע.

במקרים המוכרים לכולנו, מאזעקה המבשרת על פתיחת מלחמה ועד חדירה בלתי מורשית של הולך על שש (מקב כלע"י) לחלל הדירה, יהיה זה הבעל שיקבל החלטה על ירידה למקלט או מלחמת חורמה עם מטאטא בשרץ, בעוד האשה 'תזמר' צווחות אימים.

[בסוגריים: אין מה להיפגע מהשוואה זו, לדברי 'מומחים' אשה שאינה חוששת משרצים בכל גודל, צריכה טיפול פסיכולוגי דחוף...].

מאידך, בזמן משבר בו יאבד הגבר תקווה, יראה את עולמו קורס ברגע ואף ישקול את החמורים שבמעשים, תהיה זו דווקא האשה שתזיל דמעות אולם מיד לאחר מכן תתעשת ותפתח דף חדש מלא אמונה ותקווה.

בעבר שוחחנו על הצורך הגדול במציאותם של השניים בכלל ובבית אחד בפרט.

לדוגמא: בית לא היה 'מתוקתק' לפרטי פרטים אלמלא מציאותה של האשה החשה 'בתוך' המציאות. גבר כשלעצמו היה רואה את הכלים הבלתי מודחים ואת הררי הכביסה המלוכלכת כמשהו שממש חבל על הזמן להתעסק עימו. האשה לעומתו מצליחה 'לשחות' בתוך ים המטלות הזה, ולהפוך אותו אחרי הכל לבית מסודר ומאורגן להפליא.

ודוגמא נוספת: ילד לו היה נולד ל'זוג אבות', לא היה מקבל לעולם את מנות הרגש הגדולות להן הוא זקוק כל כך בגיל ההתפתחות. באותה מידה, לו היה שוהה ליד שני אבות חמורי סבר לא היה לעולם לומד שאסור לרוץ אחר כדור המתגלגל לכביש. הוא היה שומע מהם פעם ופעמיים הגדרות די ברורות לכך, ואולי אפילו בטונים גבוהים, אולם לעולם לא היה מקבל את הדברים בצורה בה ילד אמור לקבלם.

לעומת זאת, אמא החשה בתוך המציאות, ורואה את עצמה בגובהו של הילד ממש בשעה זו, תדע להסביר לילד עד כמה גדול יכול להיות האסון מריצה אחרי כדור לכביש. היא תספר לו על רכב גדול שיכול להגיע, ואפילו על יוסי שפעם רץ אחרי כדור, ורכב גדול שהגיע מפאתי הרחוב מחץ את רגלו, ויוסי היה אמור לעבור סדרת טיפולים וניתוחים כואבים במיוחד, מה שוודאי יגרום לקטנצ'יק לפחד מהכביש כפי שבאמת יש לפחד ממנו.

הקשר בין הבעל והאשה בנוי דווקא מתוך אותו שוני, כעין שני חלקי פזל המשלימים האחד את השני. בין היתר, האשה מעוניינת וזקוקה

שאלה יפה

שו"ת ממורנו הרב שליט"א

אלא פשוט לומר לו: "כשתגדל תבין", וזה מצוין.

להלכה אין בעיה לגור בטבריה ליד אבי הבעל, וכמובן שיש עליו מצוה לטפל באביו עד גיל 120 שנה. והעיקר שיהיה בעל טוב, שידוע את חובתו לאהוב את אשתו הרבה יותר מהאבא, וגם לקבל הדרכה לאהוב את הבן שלך.

ויהי רצון שתזכו להצלחה גדולה ולחיים טובים, והעיקר שיהיה לכם רב גדול שאיתו תתייעצו על כל בעיה שלא תהיה. ומה שהרב אומר קדוש! עשה לך רב והסתלק מן הספק.

שינה עם בגד שחור

שאלה: האם יש מקור לכך שעדיף לא לישון עם בגד שחור? והאם יש להקפיד על כך?

תשובה: לא שמעתי על כך, ומותר לישון עם בגד מתאים, שנעים ונח לישון איתו. והעיקר שלא לשכוח לקרוא קריאת שמע ושאר המזמורים, בכוונת הלב.

לשנות מפני השלום

שאלה: האם מותר לי לשקר להורים, כאשר הם לא מסכימים לי ללכת לשיעור תורה?

תשובה: מותר, ואין כאן דין שקר, אלא לשנות מפני השלום, ויש לעשות כן בחכמה. וכן לכבד מאד את ההורים היקרים, וכאשר יראו כיצד הם זוכים לקבל הרבה כבוד ונחת רוח מבנם, וזאת מכח התורה והיהדות, אז אדרבא הם כבר יסכימו מעצמם לשלוח את כולם לשיעורי תורה.

ספרים הגורמים לאהוב את השבת

שאלה: על איזה ספר או דיסק המדברים על השבת הרב ממליץ, כדי לגרום לבני הבית לאהוב את השבת למרות כל האיסורים החלים בה?

תשובה: ספר "ומתוק האור" ב' חלקים על שבת. וכן ספר "הנהגות לשבת קדש" ב' חלקים (בקיבוץ חלק ג' בע"ה).

בתשובה או להיות תלמיד חכם וכדומה, וכמובן עם העזרה של ה' יתברך?

תשובה: בודאי! ועדיף יותר לומר לעצמך מלה טובה יותר מאשר סתם להאמין. וזה ענין של שאיפות, ללמוד ולהתקדם ברוחניות. וכמובן להתפלל על כך הרבה לה' יתברך.

ורבנו בעל שבט הלוי זיע"א היה בוכה בכל יום בברכת "אהבת עולם", והיה מבקש שתהיה לו הבנה בלימוד התורה, וכך באמת צריכים לעשות.

ומי שלא שואף לכך, הרי הוא מזלזל בעצמו, ויש לו ענוה פסולה בזה שאינו מעריך את עצמו, וחושב שהוא כזה גבר לא מוצלח, חס ושלום. ואסור לחשוב כן, אלא תמיד תגיד לעצמך: "ה' אוהב אותי, ואני יכול להתקדם ולהצליח", וזה יתן לך הרבה כח בעזרת ה' יתברך.

"מהיום יש לך אבא חדש!"

שאלה: אני גרושה עם ילד בן ארבע, שאין לו קשר כלל עם אביו. ואני בעזרת ה' יתברך עומדת לקראת חתונה, ואני ובעלי לעתיד רוצים לומר לילד, שבעלי לעתיד הוא האבא האמיתי שלו. ורציתי לשאול, כיצד להכין את הילד הרך לשינוי שהוא עומד לחוות, בבית בפרט ובחיים בכלל? ומה הן המלים המתאימות שצריך לומר לו? וממתי להכין אותו לשינוי זה? ועוד שאלה נוספת, בעלי לעתיד יתום מאמא, ואביו חולה. עקב המצב, חשוב לו להיות קרוב לאביו, ולכן הוא רוצה שנגור בעזרת ה' יתברך באותו רחוב שאביו מתגורר (אני גרה כיום בבית שמש והוא גר בטבריה). אני אמנם מוכנה לכך, אולם אינני בטוחה שזה הדבר הנכון לעשותו מבחינה הלכתית?

תשובה: ראשית, שיהיה מזל טוב, ובנין עדי עד, אמן ואמן.

למעשה, אם באמת אין לבן קשר עם אביו, כדאי לומר לו: "יש לך אבא חדש", וזה מצוין. וכדאי מעכשיו להכין אותו לזה, ולא לפרט לו יותר מדאי פרטים ושאלות קשות שקשה לענות לילד,

ישנן שאלות שלא כל אחד יכול לענות עליהן

שאלה: אני בחור בישיבה קטנה בשיעור ג' לקראת ישיבה גדולה. רציתי לשאול את כת"ר, האם ישנה עדיפות לישיבה מחוץ לעיר שבה אני גר? ומה הם התנאים לבחירת ישיבה גדולה ראויה ומתאימה?

תשובה: אתה צריך לשאול אך ורק את הרב או את המשגיח בישיבה שמכיר אותך אישית, את מעשיך, לימודך וחכמתך. לא כל אחד ראוי לענות על שאלה כזאת. לכן תתייעץ עם המשגיח וראש הישיבה שלך, וזה מצוין.

אבלות או שמחה, מה קודם?

שאלה: הוזמנתי לחתונה, והתכוונתי ללכת בשמחה, אך לצערינו באותו זמן עברנו צער משפחתי, ולבסוף לא הלכתי, ונשארתי בשבעה בחיק המשפחה. הבחור שהתחתן בשעה טובה, כעס מאד על כך שלא הגעתי לשמחתו, ושנגרם לו הפסד מכך. ושאלתי היא, מה קודם אבלות או שמחה?

תשובה: מצוה לשמחו ולהרגיעו, ולומר לו את הסיבה שלא הגעת. וכמובן שיש לתת לו מתנה צנועה ליום חתונתו, וזה מצוין.

פירוש המלים "ומאן דלית ליה עיינין"

שאלה: אשמח לדעת מה פירוש המשפט "ומאן דלית ליה עיינין"? ואם אפשר לתת לנו פירוש מילולי בעברית.

תשובה: אתה חכם ומבין. ומעניין איפה המקור של מלים אלו. וכפשוטו הכוונה מי שאין לו עיניים. והרמב"ם מכנה את מי שהוא בעל תאוה, כאילו אין לו עיניים. ולכן המכשילו עובר על לפני עיור. כלומר, כעת הוא כמו עיור, שהרי התאוה מסמה את עיניו (עיי' פיה"מ שביעית פ"ה מ"ו, הובא בביב"א ח"ד ס"י טו סק"ז).

תפרגן לעצמך!...

שאלה: האם מותר לאדם להאמין בעצמו שהוא יצליח בדבר מסוים, וכגון לחזור